

Я.І. ПЕРЕЛЬМАН

ЗАХОПЛЮЮЧА ГЕОМЕТРІЯ

КЛАСИКИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НАУКИ
Країна Перельманія

Я.І. Перельман

ЗАХОПЛЮЮЧА ГЕОМЕТРІЯ

Переклад з російської
Олени Поліщук і Василя Тадеєва

Передмова, загальна редакція та примітки
В.О. Тадеєва

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

ББК 22.1я72
П27

Серію “Класики популяризації науки” засновано 2007 року.

Перельман Я.І.

П27 Захоплююча геометрія: Пер. з рос. / За ред. В.О. Тадесєва. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. — 288 с; іл. (Класики популяризації науки; Країна Перельманія).

ISBN 978-966-10-7976-1

«Захоплююча геометрія» Я.І. Перельмана — одна з найзахопливіших книжок про геометрію. У ній ця наука, за словами самого автора, «відривається від класної дошки», з якою тісно пов'язувалася у свідомості пересічного читача, й виводиться у вільний простір — у ліс, поле, до річки, на дорогу, а згодом — у далекі моря та захмарні глибини простору. Часто ці розповіді ілюструються уривками з творів класиків літератури та висловами великих учених.

Прочитавши книгу, читач знатиме незмірно більше про застосування геометрії, ніж про це можна довідатися з десятків «шкільних» підручників та посібників.

Книгу перекладено багатьма мовами світу. Українською виходить уперше.

Видання зацікавить не тільки тих, хто вже любить і займається математикою, а й усіх, хто хотів би мати про неї правдиве уявлення, зокрема, знати про її справжнє місце у нашому житті.

ББК 22.1я72

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва

) ISBN 978-966-10-7976-1

- © Тадесєв В.О., анотація, передмова, примітки, загальна редакція, ідея художнього оформлення, 2008
- © Поліщук О.П., Тадесєв В.О., пер. з рос., 2008
- © Навчальна книга – Богдан, макет, художнє оформлення, 2008

Передмова редактора

Дякую тобі, Господи, що ти сотворив усе потрібне простим, а все складне — непотрібним.

Григорій Сковорода

Помилялися б математики, якби, відкинувши найпростіші поняття, почали досліджувати складні; помиляються фізики, коли нехтують тим, що дає щоденний досвід, а ставлять вигадливі та важкі досліди.

Михайло Ломоносов

Ніщо у житті не вимагає пильнішої уваги, ніж те, що видається природним. До неприродного й так ставляться з недовірою.

Оноре де Бальзак

Чим менше знає людина, тим більше в неї зневаги до буденного, яке оточує її.

Олександр Герцен

Кажуть, що Яків Ісидорович Перельман часто повторював знамениту фразу, сказану чи то Лапласом, чи то Паскалем: «Предмет математики такий серйозний, що не варто нехтувати жодною нагодою, аби зробити його цікавішим». Перельман дуже добре знав історію науки і тому під математичною міг розуміти не тільки власне математику, а й цілий спектр наук, які у давнину відносили до «матема», тобто до знання (з грецької) — фізику, механіку та астрономію. Обсяг роботи, проведеної ним у цьому напрямку, вражаючий. Одних лише книг та брошур було написано близько півсотні. А крім цього проводилася величезна редакторська робота в науково-популярних журналах, залучалися до написання науково-популярних книг найвидатніші учені епохи, організовувалися просвітницькі заклади для учнівської молоді, велася грандіозна переписка з численними читачами. Без перебільшення можна сказати, що праця цієї скромної людини значною мірою визначила ті грандіозні успіхи науки й техніки, які у 30 – 60 роки ХХ ст. вивели Радянський Союз на передові позиції

Яків Ісидорович Перельман —
творець цілої бібліотеки
захоплюючих книг з основ
фізико-математичних наук.

у світі. Його книги показували мільйонам школярів романтику наукового пошуку, красу правдивого й безкомпромісного служіння істині, пробуджували дух творчості та винахідництва. Вихована зі шкільних років на цих шляхетних ідеях, молодь з посиленням ентузіазмом вступала у велику науку і велику техніку.

Винятковою особливістю книг Перельмана є підкреслена увага до найбуденніших речей і явищ, яких читач здебільшого раніше й не помічав. А в результаті у нього ніби спадає полуда з очей, і він починає бачити довкілля в усіх його барвах і гармонійних взаємозв'язках. Він дивиться на світ і дивується, як цього можна було не бачити раніше.

Про цю особливість свого методу популяризації Перельман виразно говорить у передмовах до своїх книжок, зокрема, і в передмові до «Захоплюючої геометрії», яку ви зараз тримаєте в руках. А детально він це аналізує у спеціальній статті, присвяченій популяризації науки. Ось декілька уривків з неї.

«Ми рано перестаємо дивуватися, рано втрачаємо здатність, що спонукає цікавитися речами, які не зачіпають безпосередньо нашого існування.

Те, що бурхливо захоплювало нас, коли для нас були новими усі враження буття, перестає привертати увагу, входячи у звичку. Вода була б, без сумніву, найдивовижнішою речовиною у природі, а Місяць — найбільш вражаючим видовищем на небі, якби одне й інше не попадалися на очі надто часто. Звичка вгамовує цікавість; на явищах, які здійснюються довкола нас щохвилино, важко навіть зосередити увагу. Відкривати у старому нове — покликання генія. «Відкрити супутники Юпітера, фази Венери, плями на Сонці міг кожен, хто мав телескоп, дозвілля й старанність, — писав Лагранж про Галілея. — Але мав бути незвичайний геній для виведення законів із явищ, які повсякчас спостерігаються, а проте ніким не пояснені» (мається на увазі відкриття Галілеєм законів падіння тіл).

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка, повну
версію книги.